

SZERKESZTIK:
Dr. HUBAY KÁROLY, KESZLER JÓZSEF, SCHÜTZ MIKSA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Éveskint 6 frt. — Félévre 3 frt.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Évenként 20 iv zenemelléklettel; több arckép- és képzőművészeti melléklettel.
Egyes szám ára 20 krajczár.

SZERKESZTŐSÉG: Váci-utca 3. sz.

KIADÓHIVATAL: Gránátos-utca 6. sz.

TARTALOM.

IRODALOM: DERÉKI ANTAL: *Külföldi szépirodalmi szemle.*
Irodalmi hírek.

ZENE: — Zenészeti hírek.

SZÍNHÁZ: RENÉ: R. F.: *A lé' története.* r. l.: Szegedi levél
P. A. Marie Tagliani — Színházi hírek.

KÉPZŐMŰVÉSZET: Képzőművészeti hírek.

KÜLFÖLDI SZÉPIRODALMI SZEMLE.

Nemcsak könyvadásaink kirakataiban, de a legtöbb szépirodalmi heti és napi lapokban is, állandóan csak francia szépirodalmi művek fordításával találkozunk. A gyorsaság, melylyel a leggyengébb francia termékek nálunk fordítóra, kiadóra és olvasó közönségre akadnak, valóban meglepő.

Elvitatlan szomorú tény az, hogy hazai szépirodalmi művelőinek produktivitása, nem képes a mohón olvasó közönség és a sajtó mindennapi szükségletével egyenlő lépést tartani; ennek oka részben abban rejlik, hogy a szépirodalom művelése nem nyújt nálunk biztos alapot a megélhetésre és így íróink kénytelenek tehetségüket realisabb téren értékesíteni, mi által alkotóképességük veszti rugékonyságát, és tetteik az élet nehéz harezában megbénul, szétforgásolódik.

Az ekként beálló meddőség természetes következménye, hogy szükségleteinknek, és az olvasó közönség mohó kíváncsiságának, jól-rosszul választott, gyakran kétes értékű külföldi művek fordításával kell eleget tennünk, és épen itt tűnik fel leginkább ama jelenség, hogy fordításainkban csaknem kizárólag a francia könyvpiac termékeire támaszkodunk, míg más külföldi írók jeles munkáit — kevés kivétellel — mint nem létezőket, mellőzzük.

Ha a közöttünk és más nemzetek közötti irodalmi viszonyokat figyelmiinkre méltatjuk, csakhamar azon eredményre jutunk, hogy a külföld minden más nemzetisége nagyobb előszeretettel foglalkozik magyar művek fordításával és ismertetésével, mint a francia; és mi ezen meggyőződésünk dacára is kiváló előszeretettel kultiválunk

mindent: divatot, színműveket, operetteket és regényeket, a mi a Szajna partjáról oly könnyen utat tör magának hozzánk.

Tagadhatlan, hogy a francia irodalomnak vannak számbavehető, nagynevű művelői, és ezek elől nem is óhajtanám elzárva látni a hozzánk vezető utat, de igaztalanom tartom azt, hogy fordítóink figyelme kizárólag a francia termékek felé fordul, míg a külföld más nyelven megjelent legjelesebb munkáinak ismertetésére, kevés, vagy épen semmi gondot sem fordítanak.

A francia irodalom nagy terjedését a világ minden részében, leginkább annak köszönheti, hogy a francia nyelv — mint nemzetközileg elfogadott — legtöbb művelőre és így mindenhol a legtöbb fordítóra is talál. Ma már minden tollforgató ember tud — és szükségképen kell is tudnia — francziául, és a keze ügyébe vetődő francia munkát már csak azért is lefordítja, mert biztosabban talál kiadóra, mintha bármi más nyelven megjelent művet fordítana.

De ha szépirodalmi vállalatunk ily következetes előszeretettel kultiválják a francia termékek átültetését és közlését, olvasó közönségünk többsége, e jelenségből csakhamar azon balhiedelmebe esik, hogy a nagy külföldnek ez egy nemzeti irodalmán kívül, nincs számba és figyelembe vehető szépirodalma, és e tévhit megrögzése alatt úgy beleéljük magunkat, a francia irodalom különleges sajátágaiba, a legtöbb esetben ferde társadalmi kérdéseink bonczolásába, és mindig idegrendítő törekvésébe, hogy más külföldi irodalmi termékek iránt eleve elveszítjük érdeklőségünket és olvasatlanul félreteszük.

A francia szépirodalom termékei mellett, néha még orosz vagy lengyel művek fordításaival is találkozunk; ezek ellen nem is lehet semmi kifogásunk; Turgenjew, Tolstoy, Puskin, Lermontoff, Gogol, Kraszewszky, Siemienski és Sienkievicz munkáinak átültetése mindig nyereségnek tekinthető irodalmunk részére és mindig számíthatnak nálunk szíves fogadtatásra. Speciálisan nemzeti jellegű munkáikban, megismertetnek hazájuk társadalmának és népének törekvésével, közelebb vezetik ítéletünkhöz az ottani társadalmi viszonyokat, és egyéneiket általános emberi tulajdonokkal és e tulajdonokból kifolyólag általános törekvésekkel ruházzák fel.

Ezuttal kiválóan a skandináv irodalom néhány jelesebb termékéről szándékozom megemlékezni, a melyek eddig nálunk vagy egészen ismeretlenek, vagy csak egyes fordítók által méltattak kellő figyelmetben.

A svéd irodalom Schwarz Mária Sophiában megbecsülhetetlen tollú irónót birt; munkái legnagyobb része, a világ minden nyelvére lefordított, és nálunk is már régen szép olvasó közönséget hódított magának. De utódját Thoresen Magdolnát, a lánglelkű norvég irónót, nálunk csak igen kevesen ismerik. Három kötet jelent meg eddig tőle és azoknak mindegyike erőteljes, magvas dolgozatokat tartalmaz. Az első kötet öt elbeszélést foglal magában: „A Lukneudvar”, „A templomban”, „Pilt Ola”, „A karácsonyi csillag” és „Niels, a feltört házban” címmel. — E gyönyörű elbeszélésekben Norvégia hegyeit, szikláit, erdeit és vizzuhatait, a tengert majd rémítő, majd fenséges jelenségeivel, a leírás által képzeletünk előtt plastikusan kidomborodva látjuk; a norvég nép jellemfestése a legapróbb részletekig ellesve és hiven találva, lebilincseli érdeklődésünket, és e jellemekből kifolyó drámai konfliktusokat oly természetesen fogjuk találni, mintha ez emberek között élénk és személyes megfigyelésünk alapján látnók őket mindennapi esendes foglalkozásukból kizökkenve, ily nagy szenvedélyek kitörésére képeseknek. — Idegen szerű életet, megfigyelő képességünkön kívül álló egyéneket ismerünk meg a könyv minden oldalán, de ha megszoktuk az érdes levegőt, melybe az irónó vezet, ha megbarátkozunk a táj rideg szépségeivel, önkénytelenül érezzük, hogy ott az emberek, a szenvedélyek valóban csak olyanok lehetnek, minőknek az irónó oly élénken, a költészet zománczával bevonva, előttünk feltüntet.

Folyékony, tömör és meleg hangok felett rendelkezik e kiváló irónó; néhány vonással gigasi jellemeket képes eszetelni; néhány szóval képes a háborgó szenvedélyeket békés kiengesztelődés felé vezetni. — A második kötet csak egy nagy elbeszélést tartalmaz: „A Siljevölgy napját” (Solen i Siljedalen). Ez elbeszélés méltó helyet foglalhatna el a szépirodalom remekei között; jellemei vas-következetességgel imponálnak; férfiai fagyó-

* Megjelent a „Budapesti Hirlap” 1883. évi 264. és következő számaiban, mint regény-melléklet.

sak, mogorvák, daczosak mint a tengerparti sziklák; nőalakjai gyöngédek, szeretetteljesek, tűrők és szenvedők, és így merő ellentétét képezik a férfiaknak, kik mindannyian óriásokká növekednek az írónő remek tolla alatt. És midőn ez óriások szenvedélyük tombolásában megsemmisítéssel fenyegetik egymást, az írónő közéjük állítja a költői nőalakot, ki bájaival, nőiességével, vallásosságával helyreállítja a háborgó kedélyeket.

A harmadik kötet: „Képek Norvégia északi partjairól“, apróbb rajzokat, tájfestéseket tartalmaz, és megkapó közvetlenséggel, élénk vonásokkal eseteli Norvégia északi részét és lakosságát.

Mind a három kötet pedig arról győző meg, hogy írónőjük rendkívüli tehetség és díszes kivétel képez, midőn nemes egyszerűségében oly olvasmányt nyújt, mely, ha nem rendíti is meg idegeinket, de jótékonyan hat lelkületünkre és magával ragadja képzeletünket, hogy embereivel együtt küzdve, együtt érezve, együtt megengesztelődjék a kezeinkből.

Másodiknak maradt a sorban a skandináv írók legjelesebbike: Björnsterne Björnson, kit olvasóink bizonyosan már ismernek, a nemzeti színházban előadott darabjai után. Míg Thoresen Magdolna, tömör, izmos, erélyes rajzaival köti le figyelmünket, addig Björnsterne egyszerű családi életet tár fel előttünk; hősei és hősnői nem vivnak nagy külső harcokat; nem az érdekek, a lelkek összeütközése képezi drámai konfliktusainak alapját; szépen, simán folynak az események, mint a hegyi patak, mely csak néha talál utjában egy sziklát, és mert ki nem kerülheti, beleütközve nagy zajjal neki iramodik; hullámai megtörnek, ketté válnak, hogy azután egyesülve tovább folytathassák, zajtalan esendes utjukat. Ilyenek Björnson jellemei; találkoznak — szeretnek; elválnak, duzzognak, bántják, boszantják egymást, de megkerülve a szírtet, szemben találkoznak, megbocsátanak és tovább szeretnek. De ez egyszerű mindennapi jellemek összeütközése, — ez egyszerű mesék kompozíciója mégis annyi báj, annyi költészetet lehel, hogy Björnson az ez idő szerint élő skandináv írók legnagyobbjának kell neveznünk. „A halásznő“, „A nászinduló“, „Arne“, „Synnöve Solbakken“ és a többi parasztnovellái, annyi költészetet vannak megírva, egyszerű nemeségükkel úgy megindítanak, hogy mindig szívesen olvasgatjuk, ha kedélyünket és izlésünket nemesíteni akarjuk.

Az elmittekhez méltóan sorakozik Cremer „Hollandi novelláival“. — Sokkal egyszerűbb mint Thoresen és Björnsterne, és népének gyarlóságait, erényeit a kedélyes humor költészetével aranyozza be; néha hajlamot mutat a sentimentalismushoz, de csakhamar átesillámlik és utat tör magának kedélye és mintha jóvá akarná tenni tévedését, csipős és satyrikus lesz. A legegyszerűbb eszközökkel éri el legszebb hatásait; gyakran mosolyra indít, midőn könnyes csillog szemünkben és megríkat, midőn a nagy városba tévedt parasztjait kegyetlenül kifosztogatják. A „Hollandi novellák“ legszebbjei: „A gelderni rokon“, „A valódi József“, „Ruhl Bella“, „Wiese-Mie“, „A pávatoll“ és „Az őrle szűfereg“.

Bergsöe, a negyedik a sorban, bár svéd nyelven ír, idegen tárgyakat választott kidol-

gozásra. „Szellemtörténeteiben“ rendkívül gazdag phantasiájának szabad csapongási tért enged, és midőn már borzadalmassága által egész idegrendszerünket lázas izgatottságba hozza, egy finomul és szellemesen választott pointe-al eltüntet az egész boszorkányságot, és a gonosz lidércnyomást természetes okaira vezeti vissza. — Bergsöe írói tulajdonságai az „Olasz novellák“-ban összpontosulnak; leíró és színező képessége itt káprázató fényben tündököl; az örök nyár, az olajfák és citromok hazáját kivül, ily élénken talán még senki sem eszelte. — És a milyen a légkör, olyanok jellemei; szenvedélyes, forró vértiek, szeretnek, — csalódnak, gyűlölnék és boszúlnak, kéréthetetlen következetességgel, de nem engesztelődnék meg csak a halálban.

Nem volt cézóm tüzetes műbírálatokba bocsátkozni; csak fordítóink figyelmét kívántam az eddig részben, vagy egészen méltatlanul mellőzött külföldi irodalmi termékekre felhívni és alkalomadtán, különösen az angol és német művekre, — ez utóbbiak közül — Spielhagen, Rosegger és Keller Gottfriedra — szándékozom visszatérni.

Füzetes vállalataink és olesó könyvtáraink kiadói, nagy szolgálatokat tennének irodalmunknak és olvasó közönségünknek, ha a nálunk ismeretlen külföldi jelesebb szép-irodalmi munkákat, gondos fordításban, vállalatukba felvennék, és azokat így könnyebben hozzáférhetővé tennék; a jó olvasmány mindig talál olvasó közönségre, és talán a kiadók sem vallanak kárát, ha selejtes, idegfeszítő francia regények helyett, lelket és szívet nemesítő munkákat igyekeznének terjeszteni.

DERÉKI ANTAL.

IRODALMI HIREK.

— A KISFALUDY-TÁRSASÁG szerdai ülésének sok vendége volt, noha egész nap esőre állott az idő s a program sem volt valami esésítő. GYULAI Pál elnök megnyitó szavai után BEÖTHY Zsolt titkár olvasta följelentéseit. Mindenekelőtt azt az öröndetes hírt közölte a társaság tagjaival, hogy a társaság alapítókéje egy nagy alapítvánnyal gyarapodott. Ugyanis özvegy Somogyiné szül. Ziska Julia asszony nyíregyházi lakos korán elhunyt fia néhai Somogyi Dezső emlékére egy 700 frtos alapítványt tett oly formán, hogy annak három évről három évre felszaporodott kamataiból pályadíj tüsszék ki. A társaság levélben fogja kifejezni köszönetét a nagylelkű adakozónak. — A Kisfaludy-Társasághoz bírálat végett beadott munkákról két jelentést terjesztett be ZICHY Antal. Az egyik Schillernek „Az orleansi szűz“ című versének fordítására, a másik Aeneisnek egy újabb átültetésére vonatkozik. Az előbbi illetőleg a jelentés abban kulminál, hogy a költemény egy újabb átdolgozást igényel. Aeneisz fordítását (Kolosi Lajostól) sikerültnek mondja a jelentés. Minthogy azonban a társaság, ha még oly becses volna is a munka, anyagi helyzeténél fogva azt ki nem adhatná, azt javasolja a bíráló, hogy a fordítás tételesség át a magy. tud. akadémia filológiai bizottságához, s ha ez méltónak fogja találni a kiadásra, ezt bizonyára ajánlani fogja az akadémianak. A társaság e kérdésben zárt ülésen fog határozni. Végül jelenti a titkár, hogy a társasághoz még két munka érkezett megbírálat végett. Egy regény PÁLFFY Alberttől: „A

mérnök regénye.“ s BEÖTHY Zsoltnak „A tragikumról“ című aesthetikai tanulmánya. Mindkét munkát kiadják bírálatra. Az előadásokat GYÖRY Vilmos kezdte meg TOLNAY Lajos „Salamon király“ című balladájával, melyet jól fogadott a közönség. A fülhangzott tapsokból bátran kivethette részét a derék fölolvadó is, kit oly szívesen hallgatnak a Kisfaludy-társaság vendégei. Másodig fölolvadó P. SZATHMÁRY Károly tilt az asztalhoz, hogy ítéljen a mostanában annyira divatos irodalmi műfaj: a rajz fölött. Eszthetikai tanulmányát eredeti formába öntötte, melyet sikerültnek is mondhatnánk, ha tartalma is lett volna. Szathmáry ur esküdtszék elé idézte a rajzot s tanulmányát hírlapi tudósítás alakjában vetette papírosra. S csakugyan szakasztott olyan volt e műve, mint a gyorskezü reporternek hevenyében írt jelentése, mely nem arra van szánva, hogy komoly irodalmi munkának tekintessék. Különben a Szathmáry ur tulhajtott vádjait hamar megezőfőlte a közönség, élénk figyelemmel hallgatván CSÁKTORNyai Lajosnak „Az öreg cserésnyefa“ című ügyesen írt rajzát, melyet nyomban az ő tanulmánya után olvasott fel GYÖRY Vilmos. Ugy látszott, mintha a hallgatóság tüntetni akart volna Szathmáry Károly ellen, mert a mai ülésnek ez utolsó számát tapsolta meg a legzajosabban.

— A MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT ma délután Ipolyi Arnold emléke alatt választmányi ülést tartott, melynek első tárgya „Horvát István emlékezete“ volt Zsilinszky Mihálytól. Nagyobb szabású értekezésből Zsilinszky csak azokat a fejezeteket olvasta fel, melyek Horváth István történelmi munkásságára vonatkoznak, ezekhez az anyagot magának Horváthnak leveleiből gyűjtötte. Horváth ugyanis levelezésben állott korának minden jelesebb írójával s e levelek részben a nemzeti múzeumban, részben pedig az akadémia levéltárában őriztetnek. Legtöbbször becsülte Kazinczy barátságát. Vele közölte minden kéziratát, mielőtt kinyomatta. Mikor pragmatikai historiáján dolgozott, megszakította a levelezést. Csak 5 év múlva, mikor már készen volt nagy tervével, írt ismét Kazinczynak. Az érdekes levélben, melyet Zsilinszky egész terjedelmében felolvasott, Horváth értesíti barátját, hogy egy magyar pragmatikai historiát ír az Ábrahám előtti időtől kezdve, Árpádig. Ez lesz koronája, ugymond a levélben, minden igyekezetének, erről fogja őt emlegetni a legutolsó magyar is. A mű megjelenése után mindenfelől kapott magasztaló leveleket: Kazinczy, Csaplovits János, Horváth Endre, gróf Dessewffy József a legnagyobb magasztalásokkal halmozták el. Részint ez a magasztalás és tönjézés barátai részéről, de leginkább tulhajtott fajszeretete, lángoló hazafisága vesztegették meg Horváth ítéletét, ezek magyarázzák meg a széles alapokra fektetett munka tévedéseit. Felolvasó ezután röviden ismerteti Horváthnak vitaközösát Bajzával, a „Kritikai Lapok“ szerkesztőjével s viszonyát az akadémiahoz. Méltatlannak mondja végül azt a vádat, mintha működése nyomot nem hagyott volna maga után. A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után Komáromy András olvasott fel egy értekezést br. Berényi György életéről. Ezután több évdíjas tagot jelentett be a titkár. Egyuttal jelenté, hogy Bay Ilona a magyar

monografiák kiadására újabban is 100 frtot, összesen tehát 270 frtot adományozott. Ezzel az ülés véget ért.

— GOUNOD műve Wagner Richardról igen érdekesnek ígérkezik, melyen a mester valóságos szenvedélyvel dolgozik. A mű három részből fog állani. I. Az ember. II. A művész. III. Az iskola. Iránya határozottan polemikus. Gounod hévvel támadja azt a bayreuthi mester tanait s elveit. Várható, hogy e kérdés körül egész literatura fog képződni.

ZENÉSZETI HIREK.

~ A NEMZETI ZENEDE igazgatósága mult vasárnap a negyedik osztálybeli növendékekkel igen sikerült zeneestélyt rendezett a főv. vígadó éttermében. Fővárosunk ezen első rangu műintézete nyilvános szereplésének minden egyes alkalomával újabb bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy szakavatott s ügybuzgó igazgató vezetése mellett, jeles tanőrök mily fényes eredményt képesek elérni a zene-paedagógia terén. Ez alkalommal leginkább *Gobbí Alajos* tanár növendékei tüntek ki nemcsak számra, hanem minőségére nézve is. Tanítványai a *Rieding*-féle „*Praeludium és Fuga*“, valamint a *Bach*-féle hegedű-verseny szabatos összjátékban mutatták be, meglátszott rajtuk a tapasztalt kitünő tanár erélyes vezetése és tanmódszere. A zongoratanárok közül *Erney József*, *Rausch Károly*, *Schütte Rezső*, *Vajdai Béla*, *Bartay János* és *Megyeri Károly* szerepeltek többé-kevésbé tehetséges tanítványokkal, kik mindanyian jeles előmenetelt tanúsítottak. *Rausch Károly* az intézet legfiatalabb tanára, a hangversenyteremben is kedvelt virtuoz, először lépett a küzdőterre — mondhatjuk teljes sikerrel. A nehéz és művészetéhez kötött reményeket beváltotta. *Puks F.* énektanár egyik tanítványa *Gárdos Mari* k. a. csinosan énekelt, figyelemreméltó hanganyaga továbbképzésre méltó. *Langsfeld Jenő* a gondokán szép haladást tanúsított és érdelemteljes előadásával, valamint képzett technikájával tapsokra ragadta a jelenvolt közönséget, melyből nagy rész mesterét, *Szuk Lipót* gondokatanárt illeti. Vadászkürt és fuvola előadásokat is hallottunk ez uttal, még pedig meglepő eredménnyel; alig két éve, hogy a nemzeti zenében a fúvóhangszerek szűkei rendszeresítették s ime ma már számba jövő tanítványokkal bizonyítják a tanárok, hogy magyar ifjakat is ki lehet képezni a fúvó kangszereken. *Drescher Raymond* és *Loschdorfer* tanárok különös köszönetet érdemelnek fáradozásaikért.

~ MAJOR GYULA fővárosi zenetanár r és tehetséges komponista f. hó 4-én este 7 órakor tanítványaival zene-estélyt rendez a következő műsorral: 1. Field Nocturne, előadja Mezei Anna. 2. Mozart: Fantasia; Bach: Preludio, előadja Herzog Sándor. 3. Mendellsohn: Scherzo; Weber: Rondo, előadja Schweiger Stefánia. 4. Major: Fuga, 8 kézen, előadják Goldberger L., Freund I., Neumann E. és Geiger K. 5. Zene-elméleti vizsga. 6. Mozart: zongoraverseny, előadja Neumann E. 7. Weber: Ron do, előadja

Freund I. 8. Mozart: zongoraverseny, előadja Goldberger L. 9. Mendellsohn: zongoraverseny, előadja Geiger Károly.

~ LISZT FERENCZNEK életében már két szobra lesz. A budapesti opera fülkéjében levőn kívül a mester barátja Hohenlohe bíbornok schillingfürsti parkjában szintén állittat fel egyet.

Az 1882-BEN K. NAGY IMRE által alapított „*Tordai zeneegylet*“ talán egyetlen a maga nemében az országban. Eltekintve a zeneegyletek rendes, többnyire dilettans működési körétől, az említett egyletnek állandó katonai rendszer és fegyelem alatt álló egyenruhás zenekara is van Berki Gyula karmester vezetése alatt, mely a tordaiaknak nemcsak a tér- és templomzenét szolgáltatja, hanem az erdélyrészi nagyobb városokban vándorversenyeket is rendez még pedig eddig a legszebb siker mellett. Az egylet, mely csak a tagok ügybuzgalma és áldozatkészsége által tartatik fenn, minden más subvenczió nélkül, a hazai zenevilág valóságos díszé és nem lehet annak pártolását eléggé ajánlani annál is inkább, mivel a magyar zene kultiválása az egylet programjának legkiválóbb pontját képezi.

~ HANGVERSENY. A jászberényi nőegylet, az egylet pártfogása alatt álló óvó s a honvédtiszti özvegy- és árva-alap javára Jászberényben a kerületi ház termeiben folyó 1884-ik év május hó 11-én esti 8 órakor hangversenyt és felolvasást rendez, melynek műsora: 1. Zongoraverseny, Liszt Ferencztől; előadja Szendy Árpád, Liszt Ferencz kitüntetett tanítványa, kiséri Orbán Árpád, országos zeneakadémiai növendék. 2. Tavasz hangok, Strausstól; éneklí Hegyi Aranka, a budapesti népszínház tagja. 3. Csevegés a nyegleséről; írta és fölolvassa Komócsy József, a Petőfi-társaság alelnöke. 4. Nagy ária, Verdi „Álarozos bál“ dalművéből; éneklí Odry Lehel, a nemzeti színház tagja. 5. Czigány nóták, versenydarab Tausigtól; zongorán előadja Szendy Árpád. 6. Népdalok; éneklí Hegyi Aranka.

~ A SOPRONI FÉRFIDALEGYLET f. évi jun. 1. és 2-án, vagyis a pünkösdi ünnepek alatt ünnepli fennállásának 25 éves évfordulóját.

~ „GIOCONDA.“ *Ponchielli*-nek kétes híru dalműve, a bécsi operába is megfordult, az olasz stagione műsorában. A tudósítások az újdonság sikere tekintetében annyira ellenmondók, hogy azok után csakugyan nehezen állapítható meg, voltaképen milyen „*Gioconda*“-nak sorsa a bécsi operaházban? Abban valamennyien egyetértenek, hogy a „*claque*“-nek féktelen garázdálkodása a közönség valódi hangulatának nyilvánulását lehetetlenné tette. A kritika majdnem egyhangulag elítéli a művet és különösen annak szövegét; de a zenéje sem találdóké a jelentékenyebb bírálók sorában. A szereplők közül viszonylagos dícséretben részesítik a czimszerep személyesítőjét, PANTALEONE kisasszonyt, a milánói Scala volt primadonnáját, és VALERO tenor-énekest. Nagy jövőt, hosszú életet nem jósolnak az új operának.

~ GAYARRE a divatos tenorista a „*Rigoletto*“-ban bucsuzott a párisi közönségtől és Turinba megy, hol a Regioban énekel egy egész sorozatban, mely a világkiállítás alkalmából rendeztetik.

~ A „SOCIÉTÉ INTERNATIONALE DES COMPOSITEURS“ a simfonikus hangversenyek

után második ünnepélyes hangversenyét adta a Trocaderó dísztermében. A program három igen érdekes pontból állt. Előadták ugyanis César Frank *Hulda*-fragmentumát, Alfred Bruneau *Léda*-ját és Max Bruch *Frit-hiof*-ját.

~ HAMBURG-BAN április 18-án Villiers-Stanford Savonarole című operáját adták. Az opera társmunka, melynek egy részét — ami ritka zenei jelenség — angol componista (Stanford) írta.

~ PORTUGÁLLIÁNAK is van már zenei szaklapja Amphion névvel, mely Lissabonban jelenik meg Augusto Neuparth szerkesztésében. Az első szám e héten jelent meg még pedig egy igen szép és feutos cikkel bevezetve: „Tanulmányok a portugál zene-történetéből“, melynek szerzője Levoitch de Waxel Plátó.

~ A TROKADERÓBAN a párisi drámaírók egyesületének javára fényes programmatinét volt. A működők között Gayarre, Sarah Bernhard, Judic, Szvorik k. a. a két Coquelin és Delaunay neveit olvastuk. A bevétel 30,000 frank volt.

~ A LONDONI SAINT-GEORGES-HALL-ban Bonawitz német zeneszerző „*Ostrolenka*“ című operája igen kedvező fogadtatásban részesült.

~ A LAGRENÉ igazgatása alatt álló *Opéra-Populaire*-ben a csekély pénztári bevételek következtében beszüntették az előadásokat. Az igazgató egy társ vagy utód reményében művészeitől tíz napi halasztást kért és kapott, de a zenekar megtagadván a szolgálatot, kénytelen volt a színház bezárását elrendelni. Az Opera-Populaire-val a fiatal komponista-iskola reménye egyelőre sirba szállt.

~ OLE OLSEN a híres norvég zeneszerzőt Oskár Svéd király a pro litteris et artibus arany érmével tüntette ki.

~ VERDI ÚJ OPERÁJÁRÓL már is lehet egyet mást mondani. A híres componista Shakespeare-ből választott szöveget, még pedig az Othellót. Nehogy azt higgyék, hogy operájával Rossini Othellójának akar concurrencziát csinálni, elhatározta, hogy *Jagó* lesz az új dalmű ezime. A szöveget a legújabb poéta, Boito, írja, sokban eltérve az eredetitől. Boito a eselekvést Cyprusban kezdi, tehát a megnyegző után. A főszerep nem Jagó, kinek éppen annyi jut az operában, mint az angol tragédiában. Megjegyezhető az is hogy az operában a komikus elem is képviselve lesz, főleg a Cassio és Rodrigo között folyó párbeszédben és az utóbbi szerencsétlen szerelmében. A zsebkendőjelenet Jagó és neje között megmarad, hogy Othello féltékenysége világos legyen a néző előtt, ugyszintén a peripetia és a végjelenet, mely Othello halálát tartalmazza. Még detailként felemlíthető, hogy Desdemona mielőtt borzasztó férjét utoljára elfogadná, egy *Ave Mariát* énekel, mely, mint hírlík az utolsó felvonás gyöngye lesz. Verdi a zenével nem siet, ugy látszik, hogy zavartalanul akarja ideáját megérlelni a magányban. Midőn egyszer megkérdezték Verdítől, hogy az újkor mestereinek melyik műve hatotta meg legjobban, azt felelte; hogy az Othelló harmadik felvonása. Azóta nem szabadulhatott a gondolattól, hogy ezt a harmadik felvonást feldolgozza a legnagyobb apparatussal, mit a legmodernebb opera csak felhasználni képes. A szövegre nézve ugy látszik egészen bizik a *Meistofeles* szerzőjében. Csak azon lehet esodálkozni, hogy ha már el akarja a két

collaborator a confuziót kerülni, mért maradnak meg az Othello és Jágó névnel, ha rendelkezésükre áll Giraldu könyve, honnan Shakespeare is merítette a mesét és ahol állandóan csak a Mór-ról és az Alfieri-ről (zászlótartó) van szó. Még azt is lehet talán remélni, hogy az opera Othelloja nem lesz fekete szörnyeg, hiszen, ha az ember már mór, nem kell, hogy aethióp feje legyen.

~ PÁRISBÓL IRJÁK: Colonne-nél nagy diadalt aratott *Sarasate*. Sarasate csak mutatkozik, meghajtja magát: első ováció! Sarasate lehajtja fekete fürtös fejét: második ováció! Sarasate vállához emeli stradivariust: harmadik ováció. Sarasate eljátsza Bruch első versenyt: negyedik ováció, ötödik s hatodik ováció! Sarasate játsza Guiraud capricét, új ováció! Sarasate játszik néhányat spanyol tánczai közül. A földszint, az erkély, a páholyok frenetikus tapsban törnek ki. Kiabálnak, tombolnak, tapsolnak — csak a karzat marad hideg és közönyös, mert protestálni akar az ilyen bagatellek ellen simfonikus hangversenyen. Tudni kell, hogy Colonne-nél a karzat mindig az iskolák világával telik meg, oly közönség, mely a Wagnerizmus és Berliozizmus híve, s mely egy alkalmat sem mulaszt el, hogy a régiket kifityülhesse. Külömben Sarasate minden oldalról kéri. Csütörtökön és szombaton Beethoven játszott, s ugyanazon a szombaton egy másik hangversenyen a Plevel teremben még Emile Bernard új concertóját.

~ STEINWAY TH. NEW-YORKBAN, ki régóta már a zongoragyárosok leghíresebbike, a zongoraépítés tökéletesítésére nézve oly értékes találmányait ismét gyarapította egygyel. Oly észszerű az újítás, hogy azonnal figyelembe kellene venni. Zongoráinál az ugynevezett „Klingender Körper“ egy darabból van hajlítva, tehát köröskörül hozszadad alakú fasejéből van, miáltal minden hang megszakadás nélkül rezeg a hangszeren át. Az eddig holt hurok mint partialis hangok, új módszer szerint olvadnak az alaphangba. Steinway egy ily zongorát Lisztnek ajándékozott. Ez következő szavakkal dicséri az új hangszer szerkezetét: „Az új zongora az erő, hang és dallamosság remeke, s még az én zongoraunt újja-
imnak is örömet szerez.

~ A BRÜSSELI KIRÁLYI OPERÁBAN, a Monnaie-színházban különös módon zavarták meg az előadást. A templomjelenet közepén egyszerre döngő hangon hallatszik egy páholyból: „Hisz törléseket csinálnak! Ez nem tisztességes.“ Általános megbotránkozás; kiki felemelkedik helyéről: az előadás megszakad. A rendőrség közbelép és eltávolítja a lárházót, ki egy zenebolond holdandus volt.

~ SZ. PÉTERVÁRT *Tamberlick* a híres énekes bucsúzott azon közönségtől, mely sok éven át istenítette. Óriási közönsége volt, ember ember hátán tolongott, s a legkisebb üres helyet sem lehetett látni. Tamberlick a régi nagy énekes még most is. Ha hangja szenvedett is, a lelke nem. Leírhatatlan volt a hatás, melyet *Gounod* „Ave Maria“-jával keltett. A művészt Auer ur kísérette. *Faure* duóját a „Crucifixus“-t *Corsoff*-val énekelte szünni nem akaró ovációk közt.

A HÉT TÖRTÉNETE.

(Gasparone, operette 3 felv. Írták: Zell és Genée, zenéjét szerette Millocker Károly. — Láncai Ilka a nemzeti színházban.)

Az operette-szerzőkre nézve rossz idők járnak mostanában. Úgy Bécsben, mint Németországban már régen beütött a libretto-krach. A zeneszerzők nem találnak jóra-
való szöveget, a rendes gyárosok pedig egy pár év óta oly silány könyveket adnak a boldogtalan muzikusok kezeibe, hogy még a jó zenét is belevonják a fiasko hínárjába. Hány zenész jár házról-házra szöveget koldulva, még pedig jó szöveget, mert rosszat igen könnyen találnak; csak meg kell egyet rendelni Zell és Genée uraknál, megcsinálják azok nagyon szívesen, ha tetszik a komponista urnak négy vagy öt nap alatt, hisz él még Faublas lovag meg Cassanova könyve vagy egy pár régi olasz vagy francia mesekönyv, lehet azokból olyan rossz operette-könyvet írni, hogy a szegény komponista előre is biztos lehet zenéjének bukásáról. Tehát libretto-mizériás operette-világban élünk Németországban. Ez nem absztrakt sentenzia, csak meg kell figyelni, vagy jobban mondva össze kell olvasni a bukott operettek tekintélyes számát, hogy mindenki meggyőződjék, hogy így áll a dolog s egy csöppet sem másként. Franciaországban is kezdődött már a mizéria, de nem tartott sokáig. A francia — régi dolog — a németnél sokkal leleményesebb. Midőn látta, hogy a publikum és a kritika untig megelégedte az örökös virágáros leányokat, a prinčeknek vagy generálisnak öltözött széptermetű primadonnákat, a parasztleány rokolyája alatt lappangó királykisasszonyokat, a general bumbumok legióját, az ostoba fejedelmeket, egyet fordított és átment a regényesre, hol ismét emberekkel van dolgunk eszményítve nem az obszcon trikot vagy a pompás toilettek által, hanem vagy pld. A Normandia egy mondaszerű regéjének titka vagy a „Kaatskill mountains“ regényes babonájának hatása által, amint ezt a „Corneville harangok“ és „Rip van Winkle“-ben láttuk és a mint tapasztaltuk tetszett is. A népies élet és Irving „Sketchbook“-ja jobbnak bizonyult, mint Faublas és a Boccaccio könyve vagy az a sok porlepte csinálmány, miknek felkutatásában és elsajátításában a Zell és Genée-firma olyan ügyes.

A népszínház operette-újdonosságának librettója is ilyen eredetű. Egy botrányosan együgyű história van úgy ahogy nyelvbe ütve és hihetetlen rossz élezzel egészen élvezhetetlenné téve. A két par excellence plagiator azt akarja, hogy a publikum nevesen a podeszta azon vicczén, hogy ő (a podeszta) nem csak nagy gazember és zsvány, hanem egy félkegyelmű fiú „napjainak keletkeztetője“. Sokkal jobb szolgálatot tett volna a két famozus operette-dioskur a jó izlésnek, ha az operette már nagyon is megszámlált napjainak nem lett volna keletkeztetője, mert azt a szöveget egyáltalán kár volt keletkeztetni, annak köszönheti jó részben is Millocker ur, hogy legújabb műve már a második előadásnál egy

pár szörnyen utatott emberből álló közönség előtt játszott agyon.

Tehát a podesztának van egy tökkel ütött fia, kit a papa felváltva czirogatás- és nyaklevesen nevelt nagyra, hogy még öreg korában öröme teljék a kamaszban. Ezzel a fiúval akarja Carlotta grófnét összeházásítani, ha az utóbbi milliót pörét megnyeri. Azt persze a grófné megnyeri és kész annak a sicziliai tökfilkónak a neje lenni, esküsz azért, hogy egy oly kedves embernek, mint a podeszta, menyé lehessen. De az operettek fölött örökös végzet arra vezet Erminio grófot, kinek nagyúri passiója a geologia. Sikerül neki Carlotta grófné életét megmenteni és mint a megmentő és a megmentetthez a világ állása óta illik, halálosan egymásba szeretnek. Carlotta grófné (a ki azon felül, hogy szép és gazdag, pour combler la gloire özvegy is) szavának akar állni s daczára protestáló szívének, kész a Sindulfó nevezetű podeszlasarj neje lenni. De Erminio gróf és szenvedélyes geologus ur, ki a közben a geológiát szegre akasztotta, egy szerelmi duett alkalmával ellopja a milliót, ellopja Sindulfót és egy Benozzo nevezetű esempész segítségével mind a két büntettet a fiktív Gasparone haramia kontójára írja. A harmadik felvonásban a ravasz podeszta a közben Carlotta pénzén kiváltott Sindulfónak már nem engedi a grófnét elvenni, mert a millió, mint a szerzők elmésen mondják, pfucses. Ekkor előáll Erminio a millióval, melyet az elköltözött Gasparone szíves volt visszaadni, a grófnét elveszi, a podeszta fiát még egyszer, utoljára, nyakon üti, aztán rekapitulálnak egy tarantellát, mivel az új operette véget ér.

Ezt a sovány mesét kalapálja a szerző-pár három felvonáson keresztül laposra, még pedig jó hosszadalmasan, hogy alig győzzük ásitással. Egy szerelem- és kalandvágyó vén száz, meg egy folyton nyalakodó fiatal házaspárból álló epizodista nép sem tudna bennünket felvillanyozni, ha a komponista nem lett volna valamivel okosabb és szájukba nem rág egy pár élénk menett dalt. A Rinaldini kalapos és carbonári köpenyes kóristák, sem a finánczok és zsandárok előre ismert ki- és bevonulásai, no meg az a nyolcz darab lehetetlen ballet-személyből álló tarkabarka staffage sem hitethette el velünk, hogy ennyi elég egy operette üdvösségére.

Az operette zenéje olyan, milyent a Wiedeni színház házi komponistájától vártunk. Millocker ur nagyon is termékeny kezd lenni, azért nem szabad csodálkozni, hogy újabban szereti kissé tehetségének és eredetiségének a régi partitúrákat segítségére hívni. Nem tehetünk róla, de a keringő élénk reminiscenciákat ébreszt a nemrég „Nanon“ kerigójéről, valamint a Gasparone piéce de resistance-ja, a tarantella nagyon is emlékeztet a „Methusalem herczeg“- második felvonásának egy karára. És ez a két szám az operette „schlagere“, a többi a bécsi operette triviális convencziója szerint tánczra és egy pár gassenhauer mulandó dicsőségére látszik „csinálnak“. Az első pillanatra behizelgi magát nem is a fülbe, hanem a lábba. Amint aztán a láb kifáradt a tánczban, a fül sem akar többé semmit sem tudni róla. Ha a francia operette zenéjével akarjuk összehasonlítani, hatása olyan, mint a söré — ellentétbe helyezve a pezsgővel. Eredménye a katzenjammer és nem a kellemes mámor. A seriózus szí-

nezetű magán és kettősdaloktól igaz, nem lehetett némi eredetiséget és egy kis poezist elvitatni s már azért is megtapsoljuk azokat, mert a bárgyú szöveg szavait igen kellemesen nyelik el.

Az előadásról, egynéhány fogatkozástól eltekintve, csak jót lehet mondani. Úgy az egyes szerepek, mint az egész ensemble gondos kidolgozásban és betanulásban került a közönség elé. Első sorban HEGYI ARANKÁR kell megemlítenünk, ki játék és ének dolgában ezuttal is érdemesnek mutatta magát a kedvenc elnevezésre. Finom játéka és kitűnő iskolája, a kisasszony legnagyobb előnyei, ez alkalommal is hódítottak, nem szólva bájos és elegáns megjelenéséről, mely mindig kellemes rokonszenvet kelt a kedves primadonna iránt. Hogy mégis némileg kielégítve távozzunk a színházból, azt a finalének köszönheti az operette, melyet leginkább Hegyi Aranka éneke hoz legjobban érvényre. No hogy PÁLMAI ILKA, daczára hogy másodrendű parthiet kellett játszania, nem maradt sehogyssem kolléganője mögött, mondani sem kell. Azzal sem mondunk újságot, hogy Pálmai Ilka a népszínház valamennyi női tagjai között a legkedvesebben tud beszélni, amint mondani szokás, olyan igazán operetteszerűen beszélni. A jelentéktelen szerepben úgy tűnt fel, mintha olyan enfant gaté módjára mindennél a legszeretelméletőbben lábatlanokodnék. A tarantellát kecses táncz kíséretében igen csinosan énekelte s többször kellett ismételnie. Az, amit egy a színházban ülő szép asszony mondott, hogy minden szép, minden jó, mit Pálmai Ilka tesz, de ölelni és csórogatni legjobban tud, az olyan ártatlan maliczia, mit csak szép asszony mondhat szép asszonynak s amiért boesámatot kérni nem is kell. VIDOR a conte Ermínió szerepével ismét szaporította operette galeriáját egy rokonszenves alkotással. A második felvonásbeli nagy áriát nagy tetszés között énekelte. Hogy nem tapsolták, az a szerzők hibája, mert e becses szám, mely lászólag hatásra számított, a cselekvésben igen ügyetlenül van elhelyezve. Azt sem hallgathatjuk el, hogy Vidor maszkban és egész megjelenésben elegáns és előkelő alakot mutatott be. GERGELY JÓZSEF a népszínház új tenoristája Benozzot, a fiatal csempészét elég jól játszotta, ha nem is úgy, ahogy ép a szerzők gondolták. Egyike azon szerepeknek, melyet a bécsi Girardi az en vogue kedvenc testére írt a szerzőpár. Ha hiányzott is a humor Gergely Benozzójában, friss természetessége a legjobb benyomást tett. Ének dolgában határozottan a Grenicheux kedvező debut-je mögött maradt. Sokat punktirozott és egynéhány passust mélyebbre kellett transponálni. A még nem egészen fejlődött hangot jó lesz nem túlterhelni, mert akkor nem sokáig tartanak a tenoristai szép napok és a népszínház ismét hajszolhat tenoristákra. Gergelyért pedig kár volna, mert mi igen szerencsés aquisiczióknak tartjuk a fiatal énekest. SÓLYMOSY gáncsolni a kritika legujabb divata, még pedig igazságtalan divata. Hiába, Solymosy Pestnek egyetlen lokal-komikusa és variété-színház ilyen nélkül nem lehet el egy könnyen. Láttuk nagyon jól a kísérletekből, hogy Sólmysit igen nehéz helyettesíteni. Most is minden természet adományát használta fel, hogy a podesta vértelen vázából alakot teremtsen. Coupletjai zajosan megtapsoltattak, külön-

nösen az aktuális tárgyú versszakok. Ez úttal megjegyezzük azt is, hogy az extempore a népszínházban nagyon is megengedhető. Tapasztalt színházlátogató tudja, hogy csak az ex tempore által képződik a nép és a színész közti barátságos correlatio. A külvárosi színházak — és a népszínház némiképen az — ezáltal toborozzák a közönséget a nép köréből. Szóval az ex tempore a népszínházak nem utolsó kultúrtenyezője, plane ha napi kérdések körül forognak és hogy Solymosy abban a legszerencsésebb, azt is tudjuk. Még csak Szabó Bandi és Aranyosiné komikus alakjairól kell megemlíteni, hogy mindkettő jól megállta helyét és elérték, amit akartak, hogy mulattak rajtuk. Aranyosiné a vidék egyik legroutináltabb színésznője, még elég jó hangot is hozott magával, oly dolog, mi még a komikánénak sem árt. Az ének- valamint a zenekar, az utóbbi Erkel Elek vezetése alatt, csak dícséretet érdemel.

RENÉ.

Szerdán a nemzeti színházban H. LÁNCZY ILKA asszony lépett fel; mint vendég-e, vagy mint szerződött tag? ez iránt a színlap felvilágosítást nem adott. De alig tévedünk, ha mondjuk, hogy Lánczy asszony marandó kötelekbe lép első műintézetünknel. „Margit“ szerepében lépett először a közönség elé, Sardou „A jó falusiak“ című színművében és határozott sikert aratott. Eleinte csak igen számos jó barátai kapartak a kissé tartózkodó közönséget tapsal és acclamációkkal a lelkesedésre; de a harmadik felvonás nagy jelenetében (Margit és Henrik, később Paulina) szabad és bátor játéka, biztossága és természetessége megtörték a jeget, mely a földszint hangulatát borította; és e jelenet végén nyílt színpadra hívták kétszer, zajos és sűrű tapsokkal. Nagy siker a kezdő színésznőre, ki még csak vagy három év óta tanul — vidéki színpadokon. Elegáns megjelenése, fesztelen mozgása és nyugodt magatartása különben már előbb is jó benyomást tettek. De hát nálunk mindez még nem elég; a mi földszíntünk felett játékok is kíván a külső előnyök mellé; és Lánczy asszony elég szerencsés volt már ez este meggyőzést kelteni az iránt, hogy a nemzeti színház összjátékában megállhat. Ebben azt hisszük, kimerítettük sikerének tartalmát. Ha azt kérdezik tőlünk, hogy játéka voltaképpen milyen? — viszont engedelmet kérünk arra, hogy a kimerítő véleménymondást későbbre halaszthassuk. Olvasóink tudják, hogy lelkesedésünk egyáltalán nem lángol valami hamar senki iránt; de igazságtalanok sem akarnánk lenni. Legyen tehát megengedve, előbb tüzetesebben megnéznünk, miről szólunk kell. Egyelőre csak ennyit: van egy madár, a „sokszavú rigó“, mely az által lesz érdekessé, hogy az erdő és mező minden dalló madarának énekéből egy-egy részt eltanul és csodálatos hűséggel ad elő; ez a madár a tavasz egész vidító symphoniáját képviseli picinyke kalitkájában; a csalogánytól egész a fűrjig, mindenre emlékeztet; és ezért kedvessé válik. Nos hát; e madárhoz hasonlít Lánczy asszony, játéka nézve. Molnár érdekes csicsérgését, Grill asszony hatásos egyszerű szólamait, sőt még Palotay Piroksa kisasszony apróskodó, filigrán tereferéjét is hallottuk ajkairól elröppenni. Arról az egyről határozottan meggyőződünk, hogy Lánczy asszony k való utánzó

tehetséggel bír; a mi egyelőre nem is veendő oly kevésbe, mert az utánzás tehetsége a színjátékhoz szükséges sokféle tehetségek bokrétájában az egyik legfontosabb, legjelentékenyebb virágszálát képezi. De hát e megjegyzésünkkel senkit sem akarnánk megsomorítani, legkevésbé pedig becses vendégünket. Mert hát, a ki rövid idő alatt annyira haladt a művészetben, mint Lánczy asszony, az bizonyára meg fogja találni saját útját és saját művészeti szellemének önálló, minden mintaképtől független kifejezését is. A közönség bátorító tüntetése után ez Lánczy asszonyra nézve nem is lesz igen nehéz. És ha sikerül, örömet, készséggel fogjuk konstatálni. R F.

SZEGEDI LEVÉL.

Szegedről írják. Az elmúlt hét színházunkban néhány érdekes momentumot hozott. Kedden 15-én PÁLMAI ILKA jött vissza egy előadásra, hogy ismét eljátszassa a „Csókon szerzett végéjny“-t. A színház ez alkalomra is zsúfolásig telt meg s a közönség a vendégművésznek sokoldalú alakítását folytonos tetszéssel kísérte. Szerdán, 16-án végre a többször hirdetett s kétszer elmaradt „Vasgyáros“ előadása került színre. Ohnet új színműve nagy tetszést aratott s az előadás egyike volt az idei évad leg-sikerültebbjeinek. Az est sikerének oroszlan része Nagy Ibolykái volt, ki Claire szerepében megmutatta, hogy oly tehetség, kire a legszebb jövő vár. A közönséget gyönyörű s kifejező játéka valósággal elragadta, úgy hogy az est folyamán 17-szer hívták ki. Ilyen sikerrel az új színházban még nem szerepelt a társulat egy tagja sem. Mikor pedig a közönség elismerésének a kitűnő színésznő iránt jól kiérdemelt elismeréssel adózott, akkor egyszersmind tüntetett az igazgató ellen is, kinek tapintatlan eljárása okozta, hogy Nagy Ibolyka kénytelen a szegedi társulatot elhagyni s elmenni a kolozsvári nemzeti színházhoz. A látványosság is beköltözött már színpadunkra, mely kezd egészen a népszínház kópiaja lenni s 17—21-ig a „Drama a tenger fenekén“ ment, a népszínház kopott diszleteivel. A nagy reklámmal hirdetett fényes, nagy látványosság sok kíváncsít elalt a színházba, de még sem oly mértékben, mint azt az igazgató várta. E négy előadáson kívül a látványosság még kétszer került színre. Hétfőn 21-én a társulat naivája Hofmanné Lánczy Ilka asszony lépett föl utoljára a „Jó falusiak“-ban üres ház előtt. Lánczy asszony hír szerint a nemzeti színházhoz szerződött. Helyét Nagy Vincze hallomás szerint Ditrónéval fogja betölteni. Kedden 22-én került először színre Planquette legujabb operetteje „Rip van Winkle“. Az előadás nem volt képes érvényre hozni az operette sok előnyeit. Kiss Ferkó az új baritonista hasznavehető tag, de Rip szerepére nem termett. Spányi Lenke hármas szerepében (Lisbet, Kék-hegyek tündére, Alice) csinosan énekel, de játéka nagyon gyönges s a szerep elmosódott kezei között. A kiállítás elég csinos. Az operette hatása közepesnek mondható s a közönség csak néhányszor melegedett föl egy kis erősebb tapsra.

A következő héten uralgó jellege városunknak a Blaha-láz volt, mely olyan mér-

veket öltött, hogy a közönség valóságos ideges érdeklődéssel várta a népszínház ünnepelt divájának fölléptét. Blaha Lujza kétszer lépett föl: szombaton a „Koldus diák“-ban s vasárnap a „Vörös sapká“-ban. A színház mindkét alkalommal zsúfolásig megtelt, a mit a évad végén egy teljesen kifáradt közönséggel 100% fölemelt helyárak mellett csak egy Blaha Lujza varázsnéve s páratlan művészete eszközölhetett. A diva fogadtatása méltó volt a közönség óriási érdeklődéséhez, mert olyan ovációkat még aligha látott a szegedi színház. Amint a „Koldus diák“-ban a színpadra lépett, frenetikus, percekig tartó taps-vihar s éljenzésben tört ki a közönség, a zenekarból pedig két gyönyörű csokrot nyújtottak föl. Az ovációk még nagyobb mértékben újultak meg a második képben, mikor hercegi pompás jelmezében jelenik meg. A zsinórpadlásról virág-eső hullott alá, a taps pedig alig akart megszűnni. A fölvonások után 7—8-szor kivták ki s ha a közönségen áll, úgy minden énekszámát megújráztatja. — Másnap a „Vörös sapká“-ban megújultak az ovációk, sőt mondhatnám, még nagyobb mérvűek voltak, ez alkalommal két gyönyörű babékoszorút kapott. Nem túlzás, ha azt írom, hogy a két este összesen 60—70-szer hívták ki. Ami közönségünk épen nem mondható túllelkesnek, sőt a tetszés nyilatkozatoknál mindig bizonyos visszatarató konservatívismus jellemezte, ép azért Blaha Lujza diadala teljesnek mondható. A szegedi közönséget az ő páratlan művészete épp úgy meghódította, mint meghódította valamennyi közönséget, ahol járt, a hol az ő bájos alakja megjelent s ahol ezüst esengésű hangja megszólalt. A magyar nemzet „pacsirtáját“, a magyar alföld metropolisa méltóan fogadta s a szeretet és ragaszkodás olyan jeleit adta, melyet aligha tapasztalt még más művész. A közönség nemcsak élvezte és bámulta páratlan alkotáseit, de még ma is, sőt még sokáig valóságos rajongással beszél arról a kedves Juczikáról, melyet Blaha Lujza a „Vörös sapká“-ban oly igaz művészettel alakított. A helyi sajtó valóságos áradatok, a kárikatok pedig Blaha Lujza arcképeivel vannak megrakva. A saison fényesebben nem érhetett véget, mint Blaha Lujza vendégszerelésével. A társulat utoljára 4-én játszik s 6—8-án Nagyváradon meg akarják tartani az első előadást.

Még addig szívre kerül Lecocq kedves operettje a „Kisasszony feleléségem“, Dóczy „Utolsó szerelme“ s a helybeli tűzoltó-egylet javára a „Velencei kalmár“ — Szombaton 3-án a szegedi dalárda estélye lesz az új népkertben.

r. l.

MARIE TAGLIONI.

Korunk egyik legnagyobb művésznője, egy igazán kiváltságos nő, ki a szépség, tehetség és erény hármas prestige-ével játszott, Marie-Sophie Taglioni, Gilbert de Voisins grófné lépett a világ színpadáról, meghalt e héten Marseilleben életének 80-ik évében.

Mindenki ismeri azt a páratlan sikert, melyet Marie Taglioni egy félszázad előtt aratott a párisi Operá-ban. Stockholmban született 1804-ben, hol atyja Philippe Taglioni a színház első táncosa és balletmestere volt, kinek vezetése és oktatása alatt kezdte meg 8 éves korában tehetségének

élet-hivatásul szolgáló kiművelését, mely egy eddig elérhetetlenül álló rapiditással haladt a tökély felé. Tizennégy éves volt, midőn 1822-ben a bécsi udvari színházban debütált atyja „A fiatal nymphea fogadtatása Terpsichore udvaránál“ című balletjében. Mindjárt első sikere megvalósította mindazon álmait, melyeket fiatal művésznő lelkében csak képezhet, dacára egy incidensnek, mely a lámpaláz és a fényes közönség jelenléte következtében érzett nagy félelem hatása alatt álló leányka első fellépését majdnem rossz kimenetelűvé tette. Abban a pillanatban ugyanis, midőn atyja oldalán a színpadra lépett, oly félelem fogta el, hogy tüstént elfelejtett mindent, amit a sok próbán az apa tanítása mellett tanult; szerencsére hamar visszanyerte lélekjelenlétét, de már késő volt, kiesett a zenekar rythmusából s má-már a fiaskó borzalmai állottak szeméi előtt. De ez is csak egy pillanatig tartott. Csakhamar hozzáilleszkedett a zenéhez és egy egészen új, soha sem tanult táncot kezdett improvizálni. Ez oly inspiráció volt, mely nagy természetes tehetségre vallott s melynek hallatlan sikert köszönt. Nyolczszor hívták ki, a színház rengett a tapstól s az egész estét át a leglelkesebb ovációk tárgya volt, melyek carriére-je és jövője fölött döntöttek.

Első bécsi diadalai után Marie Taglioni Stuttgart, München, Berlin, London, Sz. Pétervár és más nagy városokban esodáltatta művészetét, míg végre Párisba ment, hol 1827-ben július 23-án az operában a „le Sicilien“ című balletben egy Moliere-darab után táncolt. Ezen első előadás után igen sok kitiűnő férfiú versengett a kegyért, hogy a híres táncosnőnek bemutatassék s ezek között volt egy fiatal hírlapíró is, ki azóta nagy utat tett meg a világon s ki senki más nem volt, mint Monsieur Adolphe Thiers.

Marie Taglioni párisi dicsősége ép oly fényes volt mint tartós és a nő erényes, szűzies gráciája csak emelte a művésznő sikerét. Ezután igen gyakran láthatták többnyire számára irt balletekben mint: *A oroszul örzött leány* (1828.), *A csipke róza* (1829.), *Manon Lescaut* (1830.), *A Silphid* (1832.), *Natalia vagy a svajci tejesleány* (1832.), *Ferradalom a seráiban* (1833.), *Brézília vagy az asszonyok törzse* (1835.), *A Duna tündére* (1836) és sok más már névleg is letűnt balletben. Azt is tudják, hogy milyen drámai tehetséget fejtett ki Scribe és Auber opera-balletjében az „Isten és a bajadér“-ben és hogy milyen nagy része volt az *Ördög Róbert* harmadik fölvonásának óriási sikerében, melyben anynyi keccsel személyesítette a szerzetesnők királynéjának báját és költőiségét.

Marie Taglioniak a franczia Gilbert de Voisins gróffal kötött házassága véget vett művészi pályájának. E frigyből két gyermeke származott, egy leány, ki most Trubetzkói hercegné és egy fiú, ki atyja nevével s aki 1863-ban mint Figuera alkonzula halt meg.

Az ifjú Gilbert de Voisins épen katonai szolgálatban állott, midőn kitört az 1870-ki háború, melynek folyamata alatt többször tünt ki vitézsége által. Midőn Würthnél fogságba esett, anyját a fia haláláról szóló állír mélyen sujtotta. Sokáig siratta gyermekét, mignem hírét vette, hogy a név feleserése folytán egy tévedés áldozata és hogy fia csak komoly sebben fekszik a porosz-

fogságban. A bátor anya előrehaladt korának dacára azonnal útra kelt, hogy felkeresse fiát a németországi katonai hórházakban. Düsseldorfban találta fel, hol a fiatal gróf a gyöngéd anyai ápolás mellett hosszú négy hónapi betegség után tökéletesen felépült. Gilbert de Voisins, ezután egy tartalék-zászlóalj parancsnoka és a becsületrend lovagja, pár év előtt elvette az angol Ralli kisasszonyt, a Ralli testvérek világhírű ezég egyik főnökének fiatal leányát és leköszönvén kapitányi rangjáról, Marseillebe költözött, hol Ambroise Rallival együtt vette át a *Ralli és Schiltzi Argentí* ház vezetését, mint a londoni ház fiókját, mely most a marseillei nagykereskedő házak majdnem legnagyobbika és igen nagy tengeri kereskedést űz az angol-Indiával és az észak-amerikai Egyesült-Államokkal.

Fiának házassága után Marie Taglioni Marseilleben telepedett meg, mert élete utolsó éveit mellette akarta tölteni. Már két év előtt terjesztették halála hírét, de az is csak a név azonossága folytán támadt tévedés volt. Akkor ugyanis szintén egy Taglioni-ról, szintén táncosnőről volt szó, ki, igaz, hogy nagyhirre kapott Francziaországban, de Párisban soha sem volt. Azt hiszem ez sógornéja volt Marie Taglioni-nak, azaz bátyjának neje, ki sokáig volt a bécsi és berlini udvari színházak igazgatója. Ezen Taglioni-nak is két gyermeke volt, de mindkettő leány, kik közül az egyik nem ment soha férjhez, míg a másikat Windischgrätz herceg tábornok vette el.

P. A.

SZÍNHÁZI HIREK.

— A KOLOZSVÁRI NEMZETI SZÍNHÁZBAN vasárnap, április hó 27-én volt az évad utolsó előadása. Az „Ellenzék“ a következőket írja ez alkalommal: „Vasárnap volt a kolozsvári színházban a téli évad utolsó előadása. Szigligeti „Lelenez“-e került színpadra elég jó előadásban. Az előadás egyúttal a társulat két női tagjának bucsuja volt. Hubai Aranka és Réti Laura bucsuztak el ezuttal. Mind a ketten azok sorába tartoznak, kiktől az igazgatóság jónak látta megválni. Hubai Arankára vonatkozólag ezt mi részünkről nagyon elhízázott lépésnek tartjuk. Hubai Aranka kisasszony azon rövid idő alatt, mióta színházunk tagja, teljesen meghódította a kolozsvári közönség rokonszenvét. Gyönyörű szép hangorganuma, mely valóban phoenomenalis jelenség, értelmes és mély érzelmtől duzzadó játék, rendkívüli buzgalma: mind oly tulajdonok, melyek méltóvá tették őt a közönség teljes rokonszenvére. Közönségünk helyesen ismerte föl benne a nem mindennapi színpadi tehetséget s ezért nem mulasztotta el elismerése jeleivel halmozni el a kezdő ifju tehetséget minden alkalommal. Vasárnap is egész tüntetőleg fogadta első megjelenésekor a bucsuzó ifju színésznőt; zajos és hosszas taps és 7 szebbnél-szebb koszoru és bouquet fogadta a meghatott tehetséges ifju nőt; a taps és kihívás aztán előadás folyamában is ismételtén megújult. Hubai A. k. a., ezuttal Julesát játszta s örömmel constatáljuk, hogy habár e szerepet igen jó kezekben látta már közönségünk: a Hubai k. a. játékával teljesen meg lehetett elégedve. Meleg érzelmesség, hév, drámai jellemzetesség, helyes színezés a játékban: im ezek emelték Hubai k. a. vasárnapi alakítását is, mint az eddi-

gieket majd mind, az est legjobb szereplőivel egy színvonala. — A többi szereplők közül e színvonalon állottak: Szentgyörgyi (Szentesi Nagy István), Krasznainé (neje), Váradi Miklós (Bertók), Vendrei (Kotori), Kőrösiné (neje), Gerő Lina (Matild) és Váradi Albert (Bokori). Tordai Mariska, a jegyző begyeskedő kisasszony leánya kis szerepének pompásan megfelelt, a mi egy ilyen iczi-piczi szerepnél és olyan kezdővel szemben nagy elismerés. Réti Laura kisasszonynak, ki szintén megvált színházunktól, egy pár szépen, érzelmesen elénekelt dalát élénken megtapsolták s egyiket meg is újráztatták. — Midőn az ország második színházának ezen előadását tudomásul vesszük, kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy igen tisztelt lapársunknak Hubai Aranka kisasszonyra vonatkozó megjegyzése, mintha az igazgatóság azok sorába helyezte volna, kikről megválni jónak látott, téves információ alulap. Mint mi, a lehető legbiztosabb forrásból értesülve vagyunk, az igazgatóság tett Hubai kisasszonynak szerződési ajánlatot, melyet azonban a kisasszony, családi körülmények folytán kénytelen volt visszautasítani.

— ALPHONSE DE LAUNAY új látványos színműve: „A 15. huszárezred“ a Vaudeville-ban pompás kiállítás és kitűnő előadásban került színre és ritka tetszésben részesült. Roche, Pentat, Seclair és Demne-Grassot kisasszonyok osztokodtak az íróval az est sikerében, de annak országrésze mégis Legault kisasszonynak jutott, ki a „Demoiselle-Capitaine“ szerepében egészen elbájolta a Vaudeville publikumát.

— VOSS RICHARD új szomorujátéka „A becstelen nép“ szép sikert aratott a weimari udvari színházban. A darab tartalma a következő: *Regula* (a darab hősnője), ki a vándornéphez tartozik, gyermeki szeretet — s vallási érzületből tisztességes temetést akar elhalt anyjának szerezni. Kérélmével a tanácsúr, mivel az törvényellenes, elutasítja s *Regula* gyűlöletet s bosszút fogad a társadalom ellen. Fájdalom, a költő ez eszmét nem vitte egészen keresztül. *Regula* a gyűlölet által, melyet a gyermeki szeretet s a törvény közti konfliktus szül, kellene elbukni; a helyett azonban a tanácsúr fiához, *Diethelm*z való szerelmének lesz áldozata. Az ifjú örült szenvedélyvel szereti *Regulát*, ki érzelmét viszonozza. De midőn kérélmével másodszer is elutasítatik és pedig ugyanazon tanácsúr által, ki anyját a nyomorba úzta, mert szerelmi ajánlatait vissza utasította, elárulja *Diethelm* atyjának, ki fiát kiátkozza. Midőn *Diethelm* a vándornép segélyével erőszakkal akarja *Regulát* a szégyenfától megszabadítani s ez alkalommal unokahugát *Hildát*, a dráma legpoetikusabb alakját megöli, az apa maga mondja ki fia fölött a halálos ítéletet. *Diethelm* megöli magát a börtönben, *Regula* pedig mérget vesz, mit a vándor vagy mint azt nevezték a becstelen nép egy ifja, ki gyöngéd szerelmmel viseltett *Regula* iránt, nyújtott neki. Az öreg tanácsúr mélyen meghatva a nemezis büntető hatalmától, mely fián hajtja végre az ő tetteinek büntetését, maga kéri a tanácsúrt áldozata testének tisztességes eltemetését s mialatt harangok a temetést hirdetik, *Regula* meghal.

KÉPZŐMŰVÉSZETI HIREK.

— MUNKÁCSY ÚJ KÉPÉRŐL, a Consummatum est-ről a párisi Figaron-ban ezeket írja Wolff Albert: Munkácsy befejezte a Krisztus Pilátus előtt pendantját. Ez még jelentősebb mű, mint az előbbi, ha nem is a szó szerint vett festészeti becs, hanem a koncepczió dolgában. Nincs az a művész, a ki a megfeszítés nagy tragédiájának megfestésére vállalkozva, ne gondoljon valamelyik legnagyobb mester művére, a mely már előtte tárgyalta a jelenetet és kimondta az utolsó szót. Munkácsy a maga művészetében mester munkás; színezése hatalmas, kezelése széles, teli erélyvel; erőszakos eszközöket használ és az árnyékokban tulajágosan élve a kátrányszínekkel, éri el tónusainak megkapó összehatását. De mind e sajátosságait, mind e hibáit elfeledtetni az új műben az uralgó eszme, a mely e munkának becsét megadja. A megfeszítés tragédiája csak kiinduló pontja a képnek, mely mint a színházban mondják, a távozási jelenet; a jellemek tanulmánya s a dráma következményei azok, a mikben Munkácsy képe hatását kereste. A kép két részre van osztva. Az egyik Krisztus a kereszten a két lator között, mely kevésbé uralja a művet s a vászon jobb szélét foglalja el, belefolyva a második csoportba; e fölött ül egy közönyös katona, buta arccal, nem törődve azzal, hogy mért állították oda őrnek. A megfeszített Krisztus atyja kezébe ajánlotta lelkét; a dráma beteljesedett; a fő, bámulatos kifejezéssel, az ég felé fordul, a hol a sötétségeken át világság csillan meg, mint a fékevesztett tengeri vihar közt a fénytörőny ragyogása. A két lator nem Krisztus mellett van, de mögötte; az egyik arcát fordítja felé, a másik hátát. A kereszt lábánál a szent szűz; leroskadva, megsemmisülve anyai fájdalommal kulesolja át Jézus lábait; mellette *Mária Magdolna* térdel zokogva; *Mária és szent János*; a hóhér, vállán a latorja, öklében a kalapács egészíti ki e csoportot könyörtelenül, de gyűlölet nélkül; ő szenvedélytelenül üzi mesterességét; megfeszít akárkit s keveset érdeklí, hogy miért kellett annak meghalnia! Egy ór által hátraszorítatva, a néptömeg nézi Krisztust, ki részvételt, ki gunyosan, szidalmakat szórva a halállal tusakodóra. — A mit még mondani akarok s a mi a kép tárgyának lenni látszik, nem egyéb járuléknál.

A mit Munkácsy festeni akart, azt ő csodálatosan gondolta ki és adta vissza; ezek a megfeszítés aktusának következményei. A tömeg, elől a hóhérral, leszáll a Golgotháról a lejtős síkra; egyik farizeus, lelkiösméret által furdaltatva, hátratekintés nélkül menekül, mintha a kivégzett szemle üldöznék; mögötte lóháton egy római katonatiszt, ki hallva Jézus utolsó szavait, félig hátrafordult és mintegy kövé meredten nézi a haláltusát; e fő kifejezése bámulatos: az elszörnyedés vívódik az imádatlalt. Két más farizeus megy a lovag mellett, a nélkül, hogy hátra nézne; az ifjabb mintha meggyőzni akarná a hosszú fehér szakállu öreget, hogy igazságos ítélet volt ez; de az öreg közel

a sírhoz s a lelkében dülő gondolatok nyomása alatt, úgy látszik, a végső bíróra gondol, a ki mindenk fölött itélni fog; a kép baloldalának e koncepcziója bámulatos; a megzavarodott lelkében olvasni lehet, hogy azok az eszmék, a melyekért a megfeszített meghalt, ki fognak törni a sírból. A művész még hatalmasabb kifejezést adott e gondolatának abban az ifjában, aki egészen elől, visszafordul s a megrendülés mozdulatával, lelkében ismételni látszik Krisztus utolsó szavait. Itt Munkácsy mellőzte a hagyományos római őrt, a ki a lelkét kiadó Krisztus láttára, áttért az új hitre. Helyébe tette a megindult fiatal ideális alakját; ez bizonyos tekintetben képe az ifjúságnak, mely magába szívja az új eszméket, hogy átadja a jövő nemzedékeknek. A közönség, ki most csüörtörtől kezdve megláthatja Munkácsy kolosszális képét a külön pavilonban, melyet Sedelmeyer ur épített a művész palotája mellé, a közönség, mondom, milyen meg lesz hatva e nagy és szép kép által, mely kiemelkedve a képirás ama szokott banálisságából, melyet vallásos festészetnek hívnak, megrendítő bibliai tragédiát emberi valóságban adja vissza. A nagy hatás, mely e kép első láttára nyilvánul, azon a filozófiai gondolaton nyugszik, hogy valamely nagy eszme vértanuja nem tarthatja föl a dolgok folyását és azok is, kik őt halálra vitték, háborgó szíveikben kétséget hordoznak, mely lassankint meggyőződésé válik. E tekintetből Munkácsy műve bizonyval egyike a legszebb képeknek, a milyenre valaha Krisztus szenvedése művészt lelkesített. Némely részletében és tökéletlenségében ugyan lehetne bírálni; lehetne fölvetni a kátrányos tónusokkal való visszaélést; de lehetetlen el nem ismerni, hogy a mester, a kiben megfogamzott s a ki megalkotó e nagy művet, egyike a jelenkori művészet legszebb erőinek.

~ PÁRISBAN több festő és szobrász egyesületet alakított egy második *Salon* creálására, mely az eddigihez hasonlóan kiállításokat rendezne függetlenül az elsőtől.

— MŰKIÁLLÍTÁS MÜNCHENBEN. A Fleischmann-féle könyv- és műkereskedés az idén nem csak rendes kiállítást szándékozik az utazó közönség számára rendezni, hanem egész 5—6 óra terjedő kiállítási sorozatot. A vállalat biztosítására kezdett előmunkálatok annyira haladtak, hogy már programot is meg lehetett közzétenni, mely szerint április végétől október közepéig a királyi Odeonban rövid időközökben négy képkiallítást lehet rendezni. Ezen első kiállításon *Herman Schneider*, *Frank Kirchbach* és *Wagner* nagy képeit is ki fogják állítani. A második kiállítás újdonsága *Charles Girou*, a párisi Salonban díjat nyert nagy képe „a két nővér“ lesz. A további sorozatban a müncheni és külföldi festők kiváló művei vétetnek fel.

~ STEINLE EDE a veterán festő, ki hajlott korának dacára fáradatlanul dolgozik, nagy festmény sorozatot fejezett be *Eschenbach* *Wolftram* „Parsifal“-jához. A cyclus öt nagy és kilenc talapzatos képből áll. A romantikus tettek és mondák oly lángoló rajzát csakis Steinle örökké ifjú szíve s kedélye volt képes adni. Tizenkét év munkáját fogja a nagy művész e sorozatban a bécsi műtárlaton kiállítani.

„Erste Productiv-Genossenschaft der Klaviermacher“

Arany- és más magas érdemekkel kitüntetett gyár. **WIEN.** Verschiedene goldene Medaillen und andere hohe Auszeichnungen.

Bécsi zongoragyár Produktiv-szövetkezet
kitünő gyártmányok, melyek minden tekintetben kiállják a versenyt a leghiresebb zongorákkal.

KAPHATÓK:

Barna egyszerű hurozott	↓	Fekete egyszerű hurozott
Barna kereszt-hurozott	↑	Fekete kereszt-hurozott

Egyedüli főraktárunk Budapesten (váci-utca 3. szám), a „Harmonia“ zongorateremben.

Nemecke József
Mignon
zongorák. Tartós kitünő hangszerek. Különösen ajánlatosak iskolák számára.

Hamburger Károly
bécsi zongoragyáros, készít kitünő zongorákat, melyek a „Harmonia“ zongorateremben folyton készletben tartatnak és jutányos áron kaphatók.

Zongorahangoló
lakcíme
megtudható a „Harmonia“ zeneműkereskedésben.

HESSE L.
nemcsak, hogy szakértelemmel kezeli a hangolást, hanem mint volt zongorakészítő a hangszerek javítását is magára vállalja.

Zenetanárok lakcímei.

ZONGORA:

Bartay János, nemzeti zened. t. váci-u. 10.
Deutsch Willy, bálvány-utca 18.
Drescher Raimund, kerepesi-ut, kerep. udv.
Erney József, nemz. zen. t., kerepesi-ut 24.
Gobbi Henrik, m. kir. orsz. zeneakadémiai tanár. Ferencz-József rakpart 18.
Klinger Sándor, sugár ut 23. III. em. 9. ajtó.
Kont Ilona, sugár-ut 60.
Koschirz János, sugár-ut 89.
Major J. Gyula, váci-körut 17.
Rausch Károly, nemz. zened. tan., Hunyady-utca 3.
Schütze Rezső, nemz. zened. tanár, nagy korona-utca 4.
Sipos Antal, magán zeneakadémia tulajdonosa, Kecskeméti-utca „Geist“-ház.
Somogyi Mór, Zrínyi-utca 3. sz. I. em. 19. a.
Vajdady Béla, nemz. zened. tanár, külső dob-utca 49.

HARMONIUM és ORGONA.

Erney József, kerepesi-ut 24.
ÉNEK.
Henderson Mary, aranykéz-utca 2. sz.
Igerics Katalin, Lipót-utca 6.
Passy-Cornet Adel, m. kir. orsz. zeneakadémiai tanár asszony, muzeum-körut.
Schmidt József, Lipót-utca 19.
ZENESZERZÉS.
Breisach Izidor, váci-körut 29. III. em. 8.
Erney József, kerepesi-ut 24.
Major J. Gyula, váci-körut 17.
Nicolitsch Sándor, m. kir. orsz. zeneakadémiai tanár, Kazinczy-utca 17.
HEGEDŰ.
Gobbi Alajos, nemz. zen. t., magyar-u. 36.
Kis Péter, nemz. zened. tanár, Sándor-u. 5.
Mészáros Imre, nemz. zened. tr. tüzoltó-u. 10.

ORSZÁG-VILÁG.

NAGY KÉPES HETILAP.
MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEGRÉ ALAJOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 „ — „
Negyedévre	2 „ 50 „

Egyes füzetnek ára 40 kr. — Egyes szám 20 kr.

Mutatványszám ingyen és bérmentve.

Schmidt Ferencz

Bösendorfer tanítványa.
Jó minőségű tartós zongorák:
Rövid salon, diófaból
" " fekete
Arjegyzék küldeték, díj nélkül.

J. Heitzmann és fia

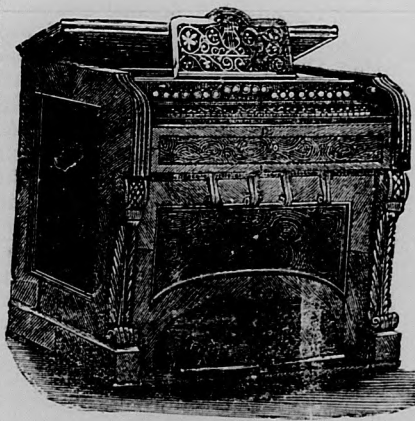
cs. kir. udvari zongoragyáros.
Elsőrangú gyár, mely különösen arról nevezetes, hogy a legtartósabb hangszereket készíti. Zongorái az egész világon el vannak terjedve. S mindenütt egyaránt kelendőségnek és kedveltségnek örvendenek. Birja a legmagasabb kitértetéseket.

Wessely Márton

zongoragyáros.
Különös specialitás az úgynevezett „Diminutiv“ zongora, legkisebb alak s mégis erős, tömör hang. Bármilyen kicsi szobában is elfér. Az egész zongora 1 1/2 méter. Különféle érmek.

ERHAR

világhírű zongorái.
Ezen hangszerek a zongoragyártás remekei közé tartoznak. Tartósságra utólérhetlenek, ezen tulajdonságnak köszönheti a gyár nagy hírnevét.
Kaphatók:
Salon Stuez, diófa
" " fekete
kereszt-hurozott és egyszerű.

A legkitünőbb
HARMONIUMOK
Tietz Péter utóda
Kotykiewicz Teofil
gyára.

A legjobb minőségű harmoniumok nagy választéka. Hangverseny- és salon-harmoniumok. Prolongement és percussióval templomok és iskolák számára 100 forinttól fölfelé.

Több évi jótállás.
Arjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.